

Jerzy Stefan Nawrocki

Urodził się 4 września 1941 r., od 1945 r. mieszka w Rzeszowie. Prozaik, członek ZLP, dziennikarz, zajmuje się malarstwem i grafiką. Autor ośmiu książek prozatorskich i popularnonaukowych.

Ten tętent karych koni: CIENIE (fragment powieści)

Bydłęcy wagon szarpał. Wstrząsał ludźmi. Uderzaliśmy o szyny jak ciężki młot. Wszystko we mnie zdawało się obrywać. Wagon był w środku czar-ny jak stary, nieczyszczony piec. Dwa malusieńkie okienka wysoko nad głowami leżących na podłodze ledwie sączyły światło. Skąd wiedziałem, jaki jest stary piec w środku, nie mam pojęcia. Widocznie wcześniej musia-łem do takiego pieca zaglądać. Pewnie przy Mącznej we Lwowie były takie piece.

Leżeliśmy jak i inni na kocu, na podłodze z dech, śliskiej od czarnej ropy i śmierdzącego smaru, każdy przy swoich tobołach. W pobliżu nas były lekko odsunięte, ogromne rozsuwane wrota, a pociąg szalał, zgrzy-tał, podskakiwał, gnał, aż bałem się, że wypadnę przez ich szczelinę na zewnątrz. A potem wagon zaszarpał nami na boki, jakby chciał wyско-czyć z szyn, ciskał nami od ściany do ściany, ale przetaczał nas coraz wol-niej i wolniej, aż stanął. Tutaj mieliśmy wysiąść. Z góry, z wrót, podawano nam nasze walizki, brązową i czarną – pękate, obwiązane sznurkiem i pa-skami, żeby nie pękły, i wielki toboł w naszym kocu. Był półmrok niby pod wieczór, ponuro.

Stacyjka była niewielka, żółtawa i brudna, w szarobure plamy ni-czym obsypana węglem i obrzucona błotem, które potem ktoś rozmazał po ścianie mokrą miotłą – chyba piętrowa. Za to poczekalnia wydawała się ogromna, wyższa od stacji. Jej sufit ginął hen w górze niedosiężny dwu słabym żarówkom wiszącym na gołych drutach. Poczekalnia zajmowała chyba calusienką stację.

Stacyjka budziła wstręt, gdy nawet groźna jazda pociągiem była wielką przygodą. Parę okrągłych żelaznych słupów, cieńszych górą, pod-trzymywało dach z szybek między dworcem a pierwszym torem, lepliwie od tłustej czerni. Palce stały się brudne. Szybki nad nami też były wy-smarowane i posypane sadzami. Gdzie ich zabrakło, w ramach tkwiły kawałki dykty i blach. Pod nogami wzdłuż toru chrzęścił czarny żużel. W półmroku wszystko wydawało się jeszcze bardziej niechlujne i brud-niejsze.

Torów widziałem trzy. Trzeci nie błyszczał. Był taki zgnilorudy. Parowóz zastękał jak wściekły, rzygnął na wszystko czarnym dyme-mi iskrami z komina, osypał nas przez drzwi poczekalni sadzą. Kola za-wirowały jak wściekłe i zaraz, już powoli, odtukotał gdzieś dalej, sapiąc z ogromnego zmęczenia. [...]

Lidia Czyż

Farmaceutka, historyk z zawodu. Poetka, autorka tomików *Wędrowki sekund* (1994) i *Splowiale lato* (2021), z którego pochodzą zamieszczone wiersze.

Złote świece

Dwie świece złote
i ja
rozmawiamy w ciszy nocy
ciemnej i ubogiej,
bez gwiazd i bzu.
Rozmawiamy o bólu kwiatów,
które zaufały wczesnej wiośnie,
o bólu słów zamkniętych
i zdań zakończonych.
A obok, bezgłośnie,
przechodzi uśmiech.

Splowiale lato

Prostuje promienie księżyc,
przeciągają się zachodnie chmury,
zanim noc zetrze z nich kolory,
czarny kos zniknął już w gałęziach jałowca.
Zamyślony i pogodny
zapada wieczór.
Milczę,
a przecież mam tyle słów dla ciebie,
tylko dłaczego przemykają chyłkiem
jak spłoszone wiatrem jesienne liście?
Nie patrz w splowiale przeszłe lato, gdy
pada nowy, czysty śnieg.

Śnieg i noc

Więc tak wygląda świat
przykryty śniegiem
jest noc
pogasły światła w oczach
i dłonie coraz cieplejsze.

Dziwy

Czego wy chcecie ode mnie
cyganki natrętne
chemytacie za ręce – stań
posłuchaj, posłuchaj
chwila wrzosów pełna
śpiewa wrzosom wiatr
posłuchaj, posłuchaj
wróży zimę wiatr
jeżyny cyganki
czarne brwi uniosły
pochyliła sosna ramiona
schylił głowę modrzew
zaszeleściły chusty dąbrowy
sierpień minął.

Cień

Cień
czarny i niedostępny
chodzi za mną
pies bezdomny, proszący,
spada prosto w ręce
zwiędły liść
kroplą deszczu
spływa po twarzy
gdy jej dotykam
umyka
nieufny, zeschnięty
i lzy wysychają.

***

Otwórz oczy
powiem ci
jak wygląda księżyc
gdy dzień wstaje
dzień jasny
pierwszy ślad
na nocnym śniegu.

Zima zaczyna się listopadem...

choć nie zawsze śnieżnym, częściej brudnym,
wietrznym, zamglonym. A czasem po
prostu późnojesiennym.

Zły dzień

Ten dzień miał być zupełnie inny
kropla po kropli spływały
barwy pogodnego nieba
a jednak zgubiłam się,
czyżby w minutach złego dnia
czy w słowach głośnych wczorajszej gazety?
Pozostaje mi tylko
iść powoli
w stronę zachodzącego dnia.

Stefan M. Żarów

Poeta, publicysta, eseista i krytyk literacki, członek Związku Literatów Polskich. Autor 8 zbiorów poezji oraz dwóch książek z recenzjami, szkicami literackimi i esejami. Artykuły i wiersze drukuje często w pismach kulturalnych i literackich, od lat obecny twórczo w dziesiątkach wydań zbiorowych.

xxx

poeci mojego wieku
pomieszkują w zakamarkach neuronów
śnięci
uwiecznieni na katedrach
w kartotekach wieczności
nie rozsadzają murów
czas pokrył patyną grzbiety wersów
zutyliżowane blaty stolików
wyrzucono krzesła na których wysiedzieli idee
rozbito butelki
filiżanki
wygumkowano inne używki
zagubiono pióra
maszyny pisarskie którymi wystukali wielkość
poeci mojego wieku
pomieszkują w zakurzonych grzbietach książek
w przyciężkowych szufladach biogramów
porzuceni przez teraźniejszość
wyglądają zza strof wierszy
jeszcze w nas
pobrzmiwa pamięć epigonów wspomnień

rozwieszenie

przez pamięć o Rafale Wojaczku

nawet najwierniejsi eksperymentatorzy codzienności
zaniechali twoich praktyk
życia na krawędzi ostrza
wojaczkowy klimat
poeto z Mikołowa ze swoim wrocławskim tomem *Sezon*
bywalcu podwórek
mieszkań
łapiduchów
niegodny jagiellońskiej *Alma Mater*
legendarny
uchwycony przez historię
schodząc wchodzisz na piedestał geniuszu
to już *Inna bajka*
Nie skończona krucjata
fascynacja estetyką trupistyczną
poszukujący czułości na stronach wspomnień
epitafiami i w rodzinnej kamienicy
poeto z opowieści koleżanki z fakultetu filozofii
Nie te czasy w zbiorze utworów zapoznanych
zapewne z Kawką i Dostojewskim odwiedzasz Baudelaire'a
swojego mistrza Rimbauda
piszesz kolejną część *Sanatorium*
nieśmiertelny autorze wiersza *Modlitwa szarego człowieka*

mur wyobraźni

teatr nie uległ destrukcji
ciągle odsłonięta kurtyna
naga scena
porozrzucone białe kuleczki
reżyser zapadł na koronawirusa
teatr królewski ma zapewnione fundusze
jeszcze chichocze stary Fredro mistrz roaustu
w komedii stand-up
umęczony bohater szyderczym ujadaniem komików
jedni biesiadują z Hamletem
drudzy pod rękę z Papkinem
osaczeni w domach
w roli Rejenta i Cześnika
emocjonalni z ekranowym przekazem

EMOCJE

Papierowy

kwiat jabłoni – sztuczny.
Twój uśmiech pod nim – wymuszony.
Starając się nie okazać cierpienia –
ujawniasz wszystko.

Nie pozwól

się krzywdzić – nie płacz.
Tym prosisz o więcej.
Walcz, masz silną osobowość.
Okaż ją.
Używaj słów – nie siły.
Mają większą moc.

Wydarzenia

warte zapisania, zapamiętania, uwiecznienia
na kartach książki, w kadrze filmowym.
Które to? Start rakiety w kosmos,
Odkrycie nowego leku?
Może rewolucyjny wynalazek?
Odpowiedzi tyle, ilu pytanych.
Moim zdaniem, cud narodzin
nie ma równego sobie...

Muzyka

– tło dla moich myśli.
Pozwała:
– rozplątać pogmatwane wątki,
– spojrzeć z dystansem na codzienność,
– rozliczyć błędy,
– wybaczyć kuksańce,
– otrzeć łzy.
Działa kojąco
na zranioną duszę.

CZŁOWIEK

Jakie twoje myśli,

takie twoje życie.
Czasami różowe okulary każą ci się śmiać,
gdy wspominasz dawne smutki.
Każdy problem to tylko zadanie,
z którym masz się uporać.
Pozytywne spojrzenie na świat
oferuje dobry, spełniony każdy dzień.

Zamknij drzwi

prowadzące donikąd.
Nie wdawaj się w słowne potyczki.
Mówienie czasem przeszkadza w myśleniu.
Nie wierz, że coś ci się nie uda.
To, że się potykasz,
nie liczy się, gdy wstajesz.
Przeciwności losu uczą mądrości.

Miał wybór,

jak każdy z nas.
Żyć godnie, mieć zasady
czy pełną kieszeń.
Niestety miraż beztrudności
w bogactwie
przesłonił mu człowieczeństwo.

Maria Czechowicz

Wrocławianka z urodzenia, warszawianka z zasiedzenia. Od 2021 roku należy do Mieleckiej Grupy Literackiej „Słowo”. Absolwentka SGPiS. Dziennikarka, lektorka akademicka, entuzjastka lingwistyczna – nauczająca angielskiego, rosyjskiego i niemieckiego.